

**PROGRESJONSPLAN
FOR
JÆRBARNEHAGEN FUS as
2017 -2018.**

Revidert aug 2017

Kommunikasjon, språk og tekst – jmf. Rammeplanen.

	1 åringen (nordfløy)	2 åringen (nordfløy)	3 åringen (oransje)	4 åringen (lilla)	5 åringen (grønn)
Tekst	Bruke pekebøker. Leser/forteller enkle bøker.	Enkle bilde bøker til samtale og lesing	Bøker om hverdagen med enkel kort tekst. Dersom barn fra eldre kulturer synliggjør enkle ord og uttrykk	Bilde bøker / korte tekstbøker og snakke om dem etterpå.	Fortsettelse bøker, enkle med lengre tekst.
Tekstskaping	Navnet til barna er synbart.	Skape interesse for sitt eget navnebilde. Tegning	Få kjennskap til "sin" bokstav og funksjonen.	Kunnskap og navnet sitt. Kjenne det igjen. Sette tekst på tegningene etter som barna forteller	Kunne skrive navnet sitt. Kunne ordbilde på enkle ting. Melk, ost, ... Lage historier som blir skrevet ned og tegnet til
Kommunikasjon	De voksne setter ord på handlinger. Og det barnet prøver å formidle. De voksne er forbilder og viser hvordan man skaper relasjoner, deltar i lek og løser konflikter.	Hjelper barna til å sette ord på hva de vil. Bruke substantiv og verb Delta aktivt	Sette ord på det som skjer. Bruke bevisst adjektiv. Liten /stor, Framfor/bak, over osv. Begynne bevisstgjøring av følelser, Trist, sint, glad. Leke med språk	Lære seg å lytte, vente på tur og delta i samtaler. Kunne svare for seg på hvem, hvor og hvordan vi er.	Kunnskap om mange ulike adjektiv Delta i samtaler og lære seg å lytte. Gjenfortelle
Språk	Presentert for enkle rim, regler og bevegelse sanger.	Mer deltaking i rim, regler og sanger	Gjenta, hermelek i rim og regler Klappe stavelser Og rime på enkle ord	Sette ord på egne følelser. Kunne finne rimord og leke med språket. Lære enkle ting fra alle kulturer i bhg	Beskrive følelser og sanser. Bli presentert for enkle engelske regler. Fortelle vitser og forstå kva vitser er.
Lytte	Lytte til små fortellinger og musikk.	Lytte til høyt lesing, hverdagslyder, instrumenter og lignende.	Lære å lytte når andre snakker Lytte på bøker, lydlotto og musikk.	Lytte til takt og rytme. Lage lyder hvor kommer de fra? Bruke kroppen som instrument.	Lytter etter lyder i ord. Lytte etter rytmen i orda. Tøyse ord og rimord
Sanger, rim og regler	Få kjennskap til tradisjonelle barnesanger, rim og regler.	Kjennskap og lære enkle regler og sanger med bevegelse	Ha utviklet et sang repertoar og lære lengre tekster. Kunne minst 10 sanger	Bilde sanger som rimer. Kunne sanger med bevegelse til	Lære tøyse-sanger. Månedens sang. Historie sanger Engelske sanger Sanger og regler fra "Minnast du?"

Kropp, bevegelse, mat og helse - jmf. rammeplanen.

	1 åringen (nord)	2 åringen (nord)	3 åringen (oransje)	4 åringen (lilla)	5 åringen (grønn)
Grov motorisk	Tilrettelegge og gi rom for toddler lek.	Bruke kroppen allsidig, legge til rette for grov-motorisk lek ute og inne. Gå i ulendt terreng, f.eks.: ungdoms-skogen	Erfaringer med å nytte kroppen på ulike vis Løpe, hoppe, sykle på trehjuls sykkel. Hoppe med samlede bein. Bruke skogen i nærmiljøet til å gi fysiske utfordringer.	Hinke, åle og trille. Gå i ulendt terreng, f.eks.: stein skogen, toreskogen Veksel- gåing opp trappene	Hinke og hoppe tau. Ha gym regelmessig Lære ulike sangleker/ dans Sykkel-dag
Fin motorisk	Øve på tverr grep.	Øve på pinsett grep Begynnende påkledning	Pensel grep. Træ perler på snor. Hodefoting i tegning Klare mer av påkledning selv	Ta i mot ball og kaste ball. Påkledning med litt støtte	Kle på seg selv. Voksen grep på blyant ol. Klippe etter strek
Friluftsliv/ uteliv Bruke naturen til utforsking	Oppleve årstidene.	Gå med støtte i ulendt terreng. Leter etter småkryp Lytt etter fuglelyder	Finne ting i naturen til å lage kunst med. Eks. kongler, greiner, steiner, skjell.	Finne ting som hører/ ikke hører til i naturen. Væra med å tenne bål, og lære om sikkerheten rundt bålet.	Bruke naturen til aktiviteter og muligheter til å utforske. Hjelp til med å sette opp Lavo. Spikke og lage mat ute. Lære om hva som er lurt å ha med i sekken på tur.
Kunnskap om menneskekroppen, forståelse og respekt for helse og kropp	Peke på øye, nese, øre osv.	Do /potte trening Forskjell på gutt og jente Kunne benevne ulike kroppsdelar.	Do trening. Bli tørr og slutte med bleie. Lære om Hygiene	Snakke om kroppen, hvordan den virker. Hvordan ser den ut inni? Er tørre og klarer å si i fra om toalett gåing.	Snakke om følelser og sanser. Gå på do alene. God helse Snakke om liv og død. Enkel førstehjelp Bilder av kroppen.
Kunnskap om sunn mat	Gjøre måltid til en god opplevelse, og felles start på måltidet med en sang. Bli introdusert til et variert kosthold.	Aktiv deltagelse i smøremåltid. Kjennskap til ulike smaker. Variert kosthold og kjenne metthetsfølelse.	Være med på matlaging Er selvstendig i måltidet. Variert kosthold og innsikt i matens opprinnelse.	Lære om, og lage sunn mat. Innsikt i matens opprinnelse og produksjon av matvarer.	Bruke ting fra naturen i matlaging. Innsikt i produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid.

Kunst, Kultur og kreativitet - jmf. rammeplan

	1 åringen (nord)	2 åringen (nordfløy)	3 åringen (oransje)	4 åringen (lilla)	5 åringen (grønn)
Skaper glede	Bli kjent med ulike grunn material, samt uttrykke seg estetisk.	Bruke maling over tid og få kjennskap til grunn fargene rød, gul og blå,.	Gi inntrykk før uttrykk. La barna bearbeide inntrykkene og uttrykke seg estetisk. Spontanitet i hverdagen	Ta i bruk fantasien gjennom sanseinntrykk. Lære og lage produkt etter inntrykkene. Kunne de fleste farge-navnene. Begynne med snekring.	Lære å blande farger, kunne farge navnene. Bli kjent med ulike material. Tegne realistiske tegninger.
Oppleve kunnskap om kunst og kultur	Oppleve kunst og kultur i hverdagen.	Ha barnekunst på veggene.	Se/ møte ulike uttrykksformer skulptur/ maleri. Lage i 3d(kitt)	Få kjennskap til en kunstner og hva skulpturer er.	Få kjennskap til Fritz Rød parken Jærsk landskap og byggeteknikk. Før og no.
Dramatisering	Se og oppleve enkel dramatisering.	Deltager i enkel dramatisering	Dramatisere sammen med voksne. Utvikle rollelek, dramatisere enkle eventyr	Dramatisere med hjelp av voksne. Rolle spill	Sette opp et drama-stykke, lage kulisser og utstyr
Musikk, sang og dans	Lytte til musikk og sang. Bli inspirerte til dans og bevegelse.	Få kjenn skap til ulike rytme, musikk sjanger og instrumenter	Lære sangleker	Prøve seg på instrument Lære om rytme.	Spille i orkester.
Nærmiljøet	Leke med sand, jord, naturmateriale i nærmiljøet	Se på naturen sitt kunstverk Føle og ta på	Finne ting i nærmiljøet og lage et produkt.	Bruke naturen til å lage kunst.	Ta bilder og bruke dette til videre arbeid.

Natur, Miljø og teknologi – jmf. rammeplanen

	1 åringen (nord)	2 åringen (nordfløy)	3 åringen (oransje)	4 åringen (lilla)	5 åringen (grønn)
Opplive og undre seg over naturen	Ut å se på livet i barnehagen, hva vokser og gror her?	Bli kjent i ungdom-skogen.	Mer kjent med ungdomsskogen, steinskogen og myren.	Turer til myren, stein skogen, ungdomsskogen, toreskogen og lekeplassen på Eivindsholen.	Tur til Toreskogen, Sandtangen og lekeplassen på Eivindsholen. Gå til Tjødnå for å se på livet i vannet.
Innsikt i naturen	Opplive vær og vind Introducere ulike begreper som: fisk, fugl, insekt og blomst og trær.	Bli kjent med ulike insekter og blomster i naturen	Lære om Insekter / dyrene Lære om livet deres og hva de lever av	Vår egen biotop. Så blomster og grønnsaker	Lære om resirkulering.
Innsikt i miljøvern	Opplive gode rollemodeller i søppelsortering.	Delta på søppel plukking	Være med på søppelsortering. Lære om søppelsortering	Være med å resirkulere mat. Bli til moll	Plukke søppel. Levere glass og metall til gjenvinning.
Kunnskap om dyr og planter	Lete etter insekter og kryp.	Bli kjent med insekter og små kryp	Lære om dyr og vekster i skogen	Lære om fugler	Lære om hvordan de ulike dyrene bor.
Undre seg og eksperimentere over den fysiske verden	Ute lek, med undring på vær og vind. Vann leik.	Vann og såpe leker Varmt og kaldt vann	Ta barna med på enkle undrings-eksperiment og hverdagsfenomen. Lære om vann og vannets egenskaper.	Lage vindindikator. Hvor blåser det mest?	Eksperimentere med is og damp. Og andre kjemiske eksperiment. Måle temperatur og regn – sette eks inn i søylediagram. Lage konstruksjoner av ulike materialer og utforske muligheter som ligger i redskap og teknologi.
Erfaringer med IKT	Sjå bilde av seg selv på skjerm.	Være med å skrive ut bilder Lese bøker på Ipad, PC og dokument projektor	Være med å ta bilder og skrive ut. .	Bli kjent med digitale verktøy som PC og Ipad Delta i å søke opp tema på nettet.	Fotografere tema og behandle bildene Bli kjente med Geo Catching og bruke dette på turer. Skaper noe med digitale verktøy

Antall, Rom og Form - jmf. rammeplan

	1 åringen (Nordfløy)	2 åringen (Nordfløy)	3 åringen (oransje)	4 åringen (lilla)	5 åringen (grønn)
Tall og matematiske begrep.	Introdusere telling for barna. Voksne er gode rollemodell og vi bruker tall og begrep.	Kunne herme og telle til 3. Kunne forskjell på liten /stor. Mye/lite	Forstå og kan telle, peke telle til 3. Kunne pusle og begynnende spill.(lotto)	Kunne telle til 10 Spille terning spill med støtte Kan utseende på talla opp til 5. Matoppskrift med bilder av måleredskap og antall.	Kunne telle til 20. gjenkjenne tall opptil 10. Kjenne penger 1,-, 5,-, 10,- og 20,- Spille terning spill, kort spill. Matoppskrift med bilder av måleredskap og antall.
Former	Lek med putte-boks byggeklosser.	Få kjennskap til ulike former som sirkel, trekant og firkant Kunne legge enkle puslespill	Kunne kjenne igjen trekant, firkant og sirkel. Finne de igjen. Kunne legge pusle spill med 10 brikker	Kan se og kjenne igjen ulike former for trekant, firkant og sirkel Gå på formjakt. Kunne legge pusle spill med 15-20 brikker	Kunne nevne formene med navn. Legge puslespill med 20 -40 brikker. Introdusert for begrep mønster og prøve ut dette.
Farger	Erfaring med farger Rød, blå og gul.	Kunne fargenavna Rød, gul, blå	Forstår og bruker de vanligste fargenavnene som rød, blå, gul, grønn, svart, hvit, rosa, lilla, oransje...	Begynne å blande farger og lager lyse og mørke farger. Primær- og sekundærfarger.	Kunnskap om hvilken farge vi får når vi blander fargene. Fargesirkelen Komplementærfarger
Sorterer og sammenligner	Er med i rydding. Voksne peker og sett ord på handling.	Rydder enkle ting som biler, dyr og kopper. Sortere og klassifisere enkelte gjenstander.	Kan sortere/ klassifisere etter grupper likheter og ulikheter..	Sammenligne og klassifisere etter funksjon	Medansvar for sortering av leker i lekerommene og ute. Lære stolpediagram.
Plassering	Introdusert for plasseringsord: over, under, ved siden av, framfor, bak osv.	Kunne forstå noen plasseringsord.	Gjøre seg forstått i bruk av plasseringsord.	Romforståelse, bruke enklere kart over kjent område.	Romforståelse, bruke enklere kart over kjent område, lage kart over kjent område.

Etikk, Religion og filosofi - jmf. rammeplanen

	1 åringen (nordfløy)	2 åringen (nordfløy)	3 åringen (oransje)	4 åringen (lilla)	5 åringen (grønn)
Samfunn. Grunnleggende normer og verdier	Voksne bekrefter barnets følelses uttrykk og ser barnet	Lære om hvordan vi tar kontakt med hverandre. Lære å dele med hverandre Høflighet med å si kan jeg få og takk Lære å ta vare på leker og utstyr.	Lære forskjell på rett og galt. Ta vare på tingene våre. Vise omsorg /empati for hverandre. Lese de 10 vennebøkene og bruke samtaleplakatene.	Kunne svare på tiltale. Lære og praktisere vennskap og relasjoner. Lære om respekt og toleranse for hverandre. "Den gylne regelen" Bruke dragehola	Kunne presentere seg. Høflig Øve på selv kontroll (sertifikat) Kunne ha ulike følelser uten at det går utover andre. Likeverdighet Bruke steg for steg. Barnekonvensjonen Vær en god venn
Ulike kulturer	Bli kjent med mangfoldet i barnehagen.	Bli kjent ulike kulturer innad i barnehagen. Kjennskap til barn som ikke har det like godt som oss. Bli kjent med samefolkets kultur	Kjennskap om barn i andre land gjennom FORUT barneaksjon.	Kunnskap om barn i andre land gjennom FORUT barneaksjon.	Få kjennskap til ulike kulturer innad i barnehagen, samefolkets kultur, kulturer i andre land gjennom FORUT barneaksjon. Kjennskap til begrepet minoritet.
Ulike kristne høytider	Er med på ulike samlinger der de kristne markeringene blir fortalt	Deltar på advent samlinger på endelig mandager.	Får kjennskap til ulike kristne høytider. Deltar på storsamling sammen med kateket til påske.	Deltar på julevandring i kirken.. Få kjennskap til den kristne påske historien	Deltar aktivt på julevandring i kirken. Få kunnskap om kristen påske historie. Snakke om andre kristne markerings dager/ fri dager.
Tradisjoner	Er deltager på påskefrokosten og Lucia feiringen.	Er med å planlegge sin egen fødselsdag feiring	Er med å planlegge sin egen fødselsdagsfeiring	Deltar aktivt og få kjennskap til FN.	Deltar aktivt på forberedelse og feiring av FN dagen. Førskole barn går Lucia tog i barnehagen.
Filosofering Barnesamtaler	De voksne er rollemodeller i forhold til hverdags fenomen og setter ord på det.	Undrer seg sammen med barna om her og nå. Lys/mørke, lukter og lyder.	Undre seg over ting i naturen. Bruke samtaler med barna der og då.	Bruke alle anledninger til filosofiske samtaler. Bruke barnesamtaler til å la barna få medbestemmelse i hverdagen.	Strukturerte barnesamtaler Bruke alle anledninger til å filosofere over ting vi kommer over.

Nærmiljø og Samfunn - jmf. rammeplanen

	1 åringen (nordfløy)	2 åringen (nordfløy)	3 åringen (oransje)	4 åringen (lilla)	5 åringen (grønn)
Medbestemmelse	Være med å ta enkle avgjørelser i hverdagen Bli møtt på følelser og kroppslige uttrykk.	Være med å ta enkle avgjørelser på turer og aktiviteter	Den gode hjelper. Være med å planlegge: tur og samlinger, pakke sekk.	Barna skal erfare at de kan påvirke barnehage dagen, gjennom å komme med forslag til aktiviteter og leker	Flertallet bestemmer. Barna har medbestemmelse i hverdagen
Opplive de er verdifulle og viktig i felleskapet	Ha fokus på det de mestrer og skaper gode relasjoner.	Gutter og jenter er like verdifulle. Hva er unikt med meg? Verktøy: 10 små vennebøker, steg for steg (0-3 år)	Alle er unike. Bli akseptert for den de er. Bygge relasjoner til de i gruppen og utvikle vennskap. Verktøy: 10 små vennebøker	Bry oss om hverandre Alle er like verdifulle uansett klær og utseende. Viser til reklame/ media Verktøy: Dragehola	Delta i oppgaver i barnehagen. Er med på planarbeid og evaluering. Får ansvar og tillit. Antimobbe arbeid Verktøy: Steg for steg, Kari Lamer kalender
Erfaringer med nærmiljøet	Utforske barnehagen. Småturet i vogn, småturet i skogen på våren. De voksne setter ord på det de ser.	Fottur i nærmiljøet. Utforske nærmiljøet. Dyr i nærmiljøet – bli kjent	Gårdsbesøk	Nærmiljøet før og no.	Bli kjent på Bryne, Frits Rød parken og / eller andre kunstnere Gå til biblioteket og torget
Kunnskap om nærmiljøet.	Erfaringer i barnehagen og nærmiljøet. Hvem bor i ungdomsskogen?	Bli kjent med terrenget rundt barnehagen, skog, trollskog parkeringsplass..	Bli kjent med bedrifter i nærmiljøet (tas bort, dette bør heller ligge hos eldre barn). Bruke ungdomsskogen og steinskogen.	Bli kjent med bedrifter i nærmiljøet. Bruke ungdomsskogen, steinskogen og toreskogen .	Vi bruker nærmiljøet som Toreskogen, Tjødna, Rosselandskole, Eivindsholen og Sandtangen.
Tradisjoner på Jæren	Tove ull. Førstehånds erfaring med gamle tradisjoner. Jærmarked: Lage bjørkesaft	Lam om våren, Jærmarked; Lage såpe og havrekjeks	Kjerne smør og farge ull Jærmarked; Lage rabarbrasaft	Vår onna- Sette poeter, så frø og sette løker. Jærmarked: Lage karamell og drops	Lage eple syltetøy og potet-kaker om høsten, Koke tunge til jul. Jærmarked; Ansvar for å lage underholdning. Lære om klær m.m., før og nå.
Kunnskap om kulturelt mangfold	Delta på 17.mai feiringen. Kjennskap til nasjonalsangen, 17.mai-sanger & rop.	Kjennskap til: nasjonal sang, 17.mai-sanger & rop, samt flagget vårt.	Snakke om likhet og ulikhet knyttet til utseende og i forhold til kulturer. Kunnskap om flagget vårt og andres aktuelle nasjoners flagg.	Snakke om hvordan vi har det / andre har det Alle like verdifulle Snakke om inkludering. Ulike flagg hvor kommer vi fra?	Lære om barnekonvensjonen. Lære om samefolkets kultur og tradisjoner, FORUT og barn i andre land.